

Souhrnná teritoriální informace:

Tanzanie

Zastupitelský úřad 11. 6. 2021 11:45

ZÁKLADNÍ INFORMACE

- Pozitivní relace s ČR, co se týče obchodní výměny i politických vztahů
- Členem EAC a AfCFTA
- Snaha o industrializaci země a posílení zemědělské soběstačnosti
- Snaha o nastartování průmyslu a zemědělství, vymanit se z pozice země, co vyváží pouze nezpracované komodity, do pozice země vyvážející výrobky s přidanou hodnotou

VZÁJEMNÝ OBCHOD ČR A TANZANIE

- Dlouhodobě dobré jméno ČR napomáhá exportu
- Hlavními vývozními položkami jsou telekomunikační a výpočetní technika
- Český vývoz do Tanzanie je stabilní s pozitivní obchodní bilancí
- Je zde poptávka nejen po hotových výrobcích, ale i po přenosu know-how

Základní údaje	
Hlavní město	Dodoma
Počet obyvatel	58,1 mil
Jazyk	svahilština
Náboženství	křesťanství 35 %, islám 35 %
Státní zřízení	parlamentní demokracie
Hlava státu	Samia Suluhu Hassan
Hlava vlády	Samia Suluhu Hassan
Název měny	Tanzanský šilink
Cestování	
Časový posun	GMT+3
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Martin Klepetko
Ekonomický úsek	Michal Minčev
Konzulární úsek	Adam Piňos
CzechTrade	
Czechinvest	
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	68,6
Hospodářský růst (%)	3,2
Inflace (%)	4,4
Nezaměstnanost (%)	N/A

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Tanzanská sjednocená republika je polo-unitární stát; pevninská část je unitární, spojení se Zanzibarem dává státu i federální prvky. Souostroví Zanzibar má vlastní vládu, která má pravomoci ve všech záležitostech nedotýkajících se centrální vlády, a má i vlastní parlament.

Země používá prezidentský systém, kdy prezident (resp. v současné době prezidentka) je hlavou státu a současně řídí i vládu. Tanzanie je z hlediska politického a do značné míry i bezpečnostního stabilní zemí. Přestože je formálně zaveden pluralitní politický systém, v zemi je již 60 let u moci tatáž strana.

V Tanzanii se pravidelně konají volby, prezidenti (kandidáti vládní strany) si předávají moc ústavním způsobem a v zemi nikdy nevypukla občanská válka. Na druhou stranu ani po skončení socialistického experimentu a vlády jedné strany počátkem 90. let se úroveň demokracie nijak razantně nezvýšila, naopak za vlády prezidenta Johna Pombe Magufuliho (2015 – březen 2021) dále utrpěla. Volby v říjnu 2020 byly formálně svobodné, opozice však byla nejrůznějšími způsoby šikanována, nebylo jí umožněno vést volební kampaň a neměla rovný přístup do sdělovacích prostředků. Magufuliho vláda byla kritizována i za restrikce vůči novinářům, tvrdou politiku vůči LGBT komunitě a především za úplné popírání pandemie covid-19 a bojkot mezinárodní spolupráce v této oblasti; od dubna 2020 se oficiálně v zemi nákaza nevyskytovala. Prezidentka Samia Suluhu Hassan, která nastoupila po Magufuliho náhlém úmrtí, zaujala v různých oblastech (covid-19, média) realističtější politické postoje a projevuje i mnohem větší vstřícnost vůči zahraničí. Její funkční období skončí v r. 2025.

Složení vlády

Prezidentka H. E. Samia Suluhu Hassan

Viceprezident H. E. Philip Mpango

Předseda vlády H. E. Kassim Majaliwa

Minister of Agriculture Adolf Faustine Mkenda

Minister for Communications and Information Technology Faustine Engelbert Ndugulile

Minister of Constitutional and Legal Affairs Palamagamba John Aidan Mwaluko Kabudi

Minister for Defence and National Service Elias John Kwandikwa

Minister for Education, Science and Technology Joyce Lazaro Ndalichako

Minister for Energy Medard Matogolo Kalemani

Minister for Finance and Planning Member Lameck Nchemba

Minister for Foreign Affairs and East African Cooperation Liberata Mulamula

Minister for Health, Community Development, Gender, the Elderly, and Children Dorothy Onesphoro Gwajima

Minister for Industry and Trade Geoffrey Idelphonce Mwambe

Minister for Information, Culture, Arts, and Sports Innocent Lugha Bashungwa

Minister for Lands, Housing, and Human Settlements Development William Vangimembe Lukuvi

Minister for Livestock and Fisheries Mashimba Mashauri Ndaki

Minister for Minerals Doto Mashaka Biteko

Minister for Natural Resources and Tourism Damas Daniel Ndumbaro

Minister for Water and Irrigation Jumaa Hamidu Aweso

Minister for Works and Transport Leonard Chamuriho

Minister of Home Affairs George Boniface Taguluvala Simbachawene

1.2 Zahraniční politika země

Tanzanie se s nástupem nové administrativy pokusí posílit spolupráci s mnohostrannými partnery, jako je Světová banka (hlavní zdroj zvýhodněných úvěrů a rozvojové pomoci). Ekonomické vazby s Čínou budou pokračovat i za nové administrativy. Nová administrativa se rovněž pokusí zvrátit negativní ekonomické důsledky, které vyplývají z předchozí bagatelizaci pandemie. Postupně se tak mění rétorika vlády o pandemii a vakcinaci, a to v kontrastu s anti-vakcínovým postojem předchozího prezidenta Magufuliho, který zcela popíral výskyt pandemie v Tanzanii.

Nová administrativa se pokouší i napravit vztahy s ostatními členy Východoafrického společenství. Zdá se, že nové vedení Tanzanie chce napravit vztahy s Keňou, jak to zdůraznila nová prezidentka Tanzanie při její státní návštěvě Keni počátkem května, kdy se obě země zavázaly vyřešit problémy obchodu a posílit dvoustranné investice. Až čas však ukáže, do jaké míry byla tato nová rétorika myšlena vážně. Plánovaný ropovod mezi ugandskými ropnými poli a tanzanským přístavem Tanga je hlavních přeshraničním projektem v regionu. Tanzanie a Uganda podepsaly mezivládní dohodu o sdílení příjmů z ropovodu, což vytváří předpoklad pro další rozvoj budoucích vzájemných vztahů. Vztahy s Mosambikem se zaměřují na posílení bezpečnostní spolupráce proti stupňujícím se islamistickým útokům, vycházejícím z mozambického Cabo Delgado, které dnes představují regionální bezpečnostní hrozbu.

Zda se změní někdy až otevřeně nepřátelský postoj předešlé tanzanské administrativy k EU a Spojeným státům ukáže až příští období.

1.3 Obyvatelstvo

Věková struktura obyvatelstva:

- 0–14 let: 43,5 % (muži: 8 763 471, ženy: 8 719 198)
- 15–64 let: 53,7 % (muži: 10 638 666, ženy: 10 947 190)
- 65 let a více: 2,8 % (muži: 502 368, ženy: 642 269)

Hustota na km²: 46,3 obyvatel

Podíl ekonomicky činného obyvatelstva: 45 %

Průměrný roční přírůstek obyvatelstva: 2,0 %

Národnostní složení:

Pevninské obyvatelstvo tvoří z 99 % Afričané (ze kterých 95 % pochází z etnické skupiny Bantu, skládající se z více než 130 černošských kmenů – mezi hlavní patří Sukumové, Haya, Nyakyusa, Nyamwezi a Chagga)

- ostatní obyvatelstvo tvoří 1 % (skládá se z Asiatů, Evropanů a Arabů)
- Zanzibar – většina obyvatelstva je svahilského původu, významné menšiny: Indové a Arabové

Náboženské složení pevnina

- křesťanství 30 % · islám 35 % · animismus 35%

Zanzibar · islám přes 99 %

2 Ekonomie

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

Ačkoli se očekává, že se Tanzanie vyhne hlubší recesi a zaregistruje i v roce 2020 celoroční růst HDP o 1,9 %, představuje toto číslo stále historické minimum. Kromě toho věrohodnost ekonomických ukazatelů, která reportuje tanzanský statistický úřad, jsou rozporovány mezinárodními organizacemi, včetně MMF. Tanzanie odmítla přijmout opatření proti pandemii, domácí ekonomická aktivita však byla přirozeně stejně zasazena vnějšími šoky (např. narušení regionálního obchodu, nepřítomnost turistů atd.). Kromě toho mnoho podniků fungovalo se sníženou kapacitou. Zemědělství zaznamenalo v roce 2020 mírný růst díky přetrvávajícímu exportu zemědělských komodit. I tak zůstává zemědělství zranitelným odvětvím vůči otřesům souvisejícím s vývojem počasím. Služby, které přispívají téměř 40 % HDP, stagnovaly v důsledku propadu obchodu a logistiky. Pokračovala stagnace průmyslu díky odkládání začátku výstavby „plánovaných mega infrastrukturálních projektů“, včetně přeshraniční standardní železnice mezi Tanzánií a Rwandou, rozšiřování energetické infrastruktury a podpory infrastruktura pro budování ropného sektoru. Negativní dopad na ekonomiku měl i pokles cen nerostných surovin na světových trzích způsobený pandemií. Nové investice v některých odvětvích (zejména přírodních zdrojích) zůstávají hluboce pod svým potenciálem díky protekcionistické rétorice vlády a nepředvídatelnému vývoji daňového zatížení.

Tanzanská ekonomika je závislá na zemědělství, které se podílí méně na tvorbě HDP téměř jednou čtvrtinou a zaměstnává okolo 65 % pracovní síly. Produkce zlata v posledních letech vzrostla a podílí se téměř 35 % na tanzanském vývozu. V Tanzanii přetrvávají snahy vlády zasahovat přímo do ekonomických aktivit země. Vláda si proto zachovává přítomnost v odvětvích jako telekomunikace, bankovníctví, energetika a těžba.

Hlavními vývozními partnery Tanzanie jsou Indie, Jižní Afrika, Keňa, Švýcarsko, Belgie, Konžská demokratická republika a Čína. Hlavní vývozní komodity zahrnují zlato, tabák, hřebíček, kávu, kešu ořechy a bavlna. Hlavními dovozními partnery Tanzanie jsou Indie, Čína, Spojené arabské emiráty, Saúdská Arábie, Jižní Afrika, Japonsko a Švýcarsko. Hlavní dovážené komodity zahrnují spotřební zboží, stroje a zařízení, dopravní zařízení a ropa.

Tabulka z MOP + navíc platební bilance, zadluženost/HDP.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	7,0	7,0	1,9	3,2	5,1
HDP/obyv. (USD/PPP)	2 590,5	2 738,5	2 760,0	2 810,0	2 920,0
Inflace (%)	3,5	3,5	3,3	4,4	4,5
Nezaměstnanost (%)	2,0	2,0	2,2	N/A	N/A
Export zboží (mld. USD)	4,5	5,4	6,4	6,8	6,9
Import zboží (mld. USD)	8,3	8,6	7,7	9,1	9,8
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-3,9	-3,3	-1,7	-2,3	-2,9
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	56,3	58,0	59,7	61,5	63,3
Konkurenceschopnost	116/140	117/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Kvůli dopadům souvisejícím s pandemií vláda nenaplnila rozpočtové příjmy předpokládané v rozpočtu na období 2020/21. Propad částečně korigovaly platby 200 mil. USD od společnosti Barrick (kanadská těžební společnost) v rámci urovnávání minulých obchodních sporů a další daňové výnosy z těžby ze společného podniku Twiga Minerals (spoluvlastněným rovněž společností Barrick). V rámci zmínění fiskálních tlaků schválil MMF úlevu dluhové služby na základě grantu pro období duben 2020 - duben 2021 v rámci Catastrophe Containment and Relief Trust. Další fiskální úlevy byly vyjednávané v rámci dodatečná úleva od splácení dluhu v rámci iniciativy pozastavení dluhové služby skupiny G20 s tím, že tato úleva by v případě Tanzanie činila 148,9 mil. USD. Na financování deficitu v budoucích obdobích bude mít nepříznivý dopad skutečnost, že Tanzanie získala statut středně příjmové ekonomiky v rámci hodnocení Světové banky, čímž se na ní v budoucnu nebudou vztahovat zvýhodněné půjčky a granty poskytované nejméně rozvinutým zemím.

Veřejné finance	
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-2,7
Veřejný dluh (% HDP)	36,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,3
Daně	
PO	N/A
FO	N/A
DPH	N

Tanzanská centrální banka (BoT) prokázala během roku 2020 vstřícný měnový postoj, a to v rámci úsilí o podporu hospodářského oživení. Uprostřed globálního uvolňování podmínek likvidity a v reakci na pandemii BoT snížila zákonné minimální požadavky na rezervy komerčních bank o 100 bazických bodů na úroveň 6 % a zároveň v květnu snížila diskontní sazbu o 200 bazických bodů na 5 %. Na svém červencovém zasedání správní rada BoT zachovala současný stav sazeb a znovu potvrdila svůj současný vstřícný postoj k měnové politice. Vstřícný postoj banky umožnil i relativně příznivý vývoj inflace na úrovni 4 %. Dopad růstu cen potravin byl totiž kompenzován sníženými cenami ropy a ropných produktů v důsledku globální pandemie. Na úrovni inflace neměl negativní vliv ani pokles tanzanského šilinku.

2.3 Bankovní systém

Tanzanie zahájila v roce 1992 finanční liberalizaci s cílem zvýšení ekonomického růstu podporou mobilizace zdrojů, motivací konkurence na finančním trhu a zvýšením kvality a efektivity přidělování úvěrů. Tyto reformy změnily směr a kvalitu finančních služeb nabízených v zemi. Byly založeny nové obchodní a komerční banky, směnárny, pojišťovací společnosti, burza a související finanční instituce. Vstup nových bank a nebankovních finančních institucí zvýšil konkurenci a zlepšila kvalitu a typ poskytovaných finančních produktů a služeb. V současné době existuje v Tanzanii více než 20 registrovaných bank a 9 nebankovních finančních institucí. Každá z těchto institucí hraje důležitou roli při mobilizaci finančních zdrojů. V rámci finančního sektoru Tanzanie existuje 40 komerčních bank, 3 rozvojové banky, 2 mikrofinanční banky, 7 MNO (Bankovní operátoři mobilních sítí), přibližně 100 mikrofinančních institucí. MNO jsou klíčovými hráči ve finančním sektoru Tanzanie.

Banky hrají klíčovou roli v oblasti držení vkladů, poskytování úvěrů a podnikového bankovníctví. MNO dominují v oblasti platebního styku mezi obyvatelstvem, jejich činnost je omezena na provozování systému mobilního převodu peněz, přičemž nefungují jako držitelé vkladů. Bankovnímu sektoru dominují dvě bývalé státní banky; CRDB a NMB, které drží přibližně 35 % celkových bankovních aktiv a 40 % vkladů. Pět největších bank pak drží více než 50 % celkových bankovních aktiv. Díky tomu je bankovní sektor Tanzanie fakticky oligopolem. Centrální banka: Bank of Tanzania (BOT) nese odpovědnost za nastavení příznivých měnových podmínek, které v průběhu času udržují nízkou a stabilní inflaci. Jak je uvedeno v zákonu o Centrální bance (BOT Act z roku 1995), „Primárním cílem banky je formulovat a provádět měnovou politiku zaměřenou na ekonomický cíl udržování cenové stability, vedoucí k vyváženému a udržitelnému růstu národního hospodářství Tanzanie“.

2.4 Daňový systém

Tanzanie získává většinu svých daňových příjmů z daní z příjmu a z daně z přidané hodnoty. Tanzanie má daňový systém založený na bydlišti, rezidenty tak podléhají dani ze svých celosvětových příjmů, zatímco nerezidenti podléhají dani pouze z jejich tanzanských příjmů.

Daň z příjmu FO rezidentů, 9 – 30 %

Osoba žijící v Tanzanii podléhá dani ze svého celosvětového příjmu. Krátkodobá nerezidentní osoba podléhá dani pouze z příjmu z Tanzanie nebo z příjmu ze zaměstnávání nebo služeb poskytované v Tanzanii.

Zdanitelný příjem - příjem zahrnuje příjem ze zaměstnání, zisky z výkonu živnosti, podnikání nebo profese; kapitálové zisky; dividendy; zájem; a nepeněžní výhody, výhody nebo zařízení získaná výdělečnými prostředky.

Daň z příjmu PO

Standardní firemní sazba – 30 %

Nově kótované společnosti na burze v Dar es Salaamu – 25 %

Nově založené společnosti vyrábějící farmaceutické nebo kožené výrobky - 20 %

Společnosti s nově založenými závody pro montáž vozidel a člunů - 20 %

Společnosti zabývající se výrobou sanitární techniky - 25 %

Daň z přidané hodnoty – 18 %

Zboží a služby s nulovou sazbou zahrnují specifikované dovážené zboží a služby, používané zejména v zemědělství, zdravotnictví a vzdělání. Jedná se např. o krmivo pro zvířata, zavlažovací práce, postřikovače, hotová potrubí a pojistné nebo pojistné smlouvy na zemědělství.

Očekávaný vývoj

Veřejné finance v Tanzanii jsou a zůstanou v deficitu i v příštích dvou letech. Z tohoto důvodu nelze očekávat snížení daňových sazeb. Daňové úřady budou naopak pod tlakem vlády zvýšit úspěšnost ve vybírání daní, která je v Tanzanii vzhledem k rozšířené šedé ekonomice nízká a nepokrývá značnou část ekonomických aktivit.

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

V současné době se vztahy EU s Tanzánií zaměřují hlavně na rozvojovou spolupráci v oblastech rozvoje venkova, energetiky a správy věcí veřejných a politický dialog. V daleko menší míře je pozornost věnována otázkám obchodu a investic o čemž svědčí i skutečnost, že Dohody o hospodářském partnerství (EPA) vyjednaná mezi EU Východoafrickým společenstvím (EAC: Burundi, Keňa, Rwanda, Tanzanie a Uganda) již v roce 2014 nebyla stále ratifikována, a to zejména díky neochotě a průtahům na straně Tanzanie.

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	762,5	837,1	839,5	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	460,7	423,6	634,7	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	-301,8	-413,5	-204,8	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

ČR poskytuje Tanzanii preferenční přístup na trh. Preference jsou nerekiproční a mají formu osvobození od cla. Tanzanský vývoz do ČR tvoří hlavně zemědělské komodity. Preference pomáhá Tanzanii zejména v oblastech zemědělských a rybářských produktů, jako jsou ryby a tabák. Přesto je obchodní bilance Tanzanie s ČR ve prospěch ČR, a to díky exportu telekomunikačního a výpočetního zařízení.

Obchodní výměna s ČR (mil. CZK)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	0,4	0,3	0,3	N/A	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	0,2	0,1	0,1	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	-0,1	-0,1	-0,2	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Jednání o Dohodě o hospodářském partnerství (EPA) s Východoafrickým společenstvím (EAC: Burundi, Keňa, Rwanda, Tanzanie a Uganda) byla dokončena v říjnu 2014. Dohoda EPA obsahuje ustanovení o obchodu, celních, hygienických a fytosanitárních opatřeních, udržitelném rozvoji zemědělství a rybolovu. Dohoda by měla zvýšit podíl EU na celkovém dovozu EAC z 10,6% na 12,6%. EPA EAC-EU poskytuje okamžitý bezcolní a bezkvótový přístup na trh EU pro veškerý vývoz EAC a částečné a postupné otevírání trhu EAC dovozům z EU. ochranná opatření umožňující každé straně znovu zavést cla, pokud hrozí, že dovoz z druhé strany naruší její ekonomiku. EPA obsahuje podrobná

ustanovení o udržitelném zemědělství a zajišťování potravin a o udržitelném využívání zdrojů v oblasti rybolovu. Zahrnuta je kapitola o hospodářské a rozvojové spolupráci. Strany se zavazují uzavřít jednání o životním prostředí a udržitelném rozvoji, službách, investicích a rozvoji soukromého sektoru do pěti let od vstupu dohody v platnost. Několik článků se týká institucionálního uspořádání a mechanismu urovnávání sporů. Dohoda EPA spadá pod dohodu z Cotonou: Porušení jednoho z jejích „základních prvků“ zahrnujících lidská práva, demokratické zásady a právní stát by mohlo mít za následek pozastavení obchodní preference dohody EPA pro dotyčnou zemi. Podpis dohody EPA byl pozastaven kvůli diskusím v rámci EAC.

Smlouvy s ČR

Tanzanie souhlasila v souvislosti se vstupem ČR do EU s ukončením platnosti obchodní dohody z r. 1986.

Přestože nemá ČR uzavřenu s Tanzanií ani dohodu o dvojím zdanění ani dohodu o ochraně investic, nebrání tato skutečnost rozvoji obchodních vztahů, o čemž svědčí rostoucí vývoz ČR do Tanzanie i kladné saldo obchodní bilance.

3.3 Rozvojová spolupráce

Tanzanii je příjemcem rozvojové pomoci a je na ní i přes snahu vlády stále závislá.

Česká republika poskytuje příležitostně financování v rámci programu malých lokálních projektů. Malé lokální projekty (dále jen „MLP“) jsou nástrojem dvoustranné rozvojové spolupráce ČR v gesci MZV ČR. Cílem MLP je podpořit rozvojové aktivity menšího rozsahu lokálních subjektů daných zemí. Aktivitami menšího rozsahu se rozumí např. dodávky vybavení či materiálu nebo technologie (i českého původu), školení, podpora rozvojových aktivit místních institucí a organizací, spoluúčast na dílčí části většího, např. mezinárodního projektu. MLP jsou prováděny místními realizátory přímo v rozvojové zemi. Námět na projekt zahraniční rozvojové spolupráce musí být vypracován do aktuální verze identifikačního formuláře, který žadatelé obdrží po kontaktování příslušného Velvyslanectví ČR. Řádně vyplněný formulář je nutné návazně expedovat zpět na velvyslanectví. Všechny náměty jsou posuzovány ve spolupráci s MZV ČR.

Více informací o možnostech zapojení do malých lokálních projektů lze získat na:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/sektory_projekty/male_lokalni_projekty/index.ht

3.4 Perspektivní obory (MOP)

► Perspektivní obor 1

Energetický průmysl Energetická soustava je nedostatečná a ve velmi špatném stavu a zdaleka nestačí pokrýt vysokou poptávku, která roste ročním tempem 10 – 15 % Vláda se situaci přednostně věnuje ve svém pětiletém rozvojovém plánu National Strategy for Growth and Reduction of Poverty, nedostatek elektrické energie je hlavní překážkou ekonomických aktivit. Rozvojový plán Ministerstva energetiky počítá s dynamickým růstem instalované energie a s rozvojem distribuční soustavy tak, aby se přístup v elektrické energii zvýšil z 30 % na 50 % v roce 2025. V rozvoji energetického sektoru by měly přispět jak rozsáhlé zásoby zemního plynu 50 triliónů kubických stop, tak potenciál geotermální energie, který je odhadován na 5 000 MW. Příležitosti jsou tak spojené s budoucí plynofikací Tanzanie ve všech oblastech, včetně úprav motorových vozidel (LPG) či s budoucím rozvojem geotermálních elektráren V příštích pěti letech má být rovněž vybudován ropovod z Ugandy do Tanzanie v délce 1400 km v objemu investice 4 mld. USD. Tím vznikne potenciál pro dodávky v oblasti technické podpory výstavby ropovodu. Relativně vysoké ceny elektrické energie v Tanzanii nabízejí rovněž investiční a obchodní příležitosti pro realizaci projektů dodávek decentralizované elektrické energie (off grid dodávky). Poptávka po off grid řešeních (do 10 MW instalovaného výkonu) existují zejména v odlehklých částech Tanzanie, kde se vzhledem k nízké hustotě osídlení nevyplácí elektrifikace z centrální energetické soustavy.

► Perspektivní obor 2

Stavební průmysl Sektor stavebnictví vykazuje během posledních let růst na úrovni 8 % který má se zvýšenou dynamikou pokračovat i v nadcházejících letech , a to vzhledem k novému vládnímu závazku vydávat na investiční projekty 13 % státního rozpočtu. Růst se bude opírat o investice do výstavby nedostatečné infrastruktury (silnice, mosty, železnice, přístavy), výstavbu residenčního bydlení a komerčních budov. Investice do rozvoje přístavu Bagamoyo mají dosáhnout částky 10 mld USD do roku 2021. Nové vládní plány počítají rovněž s rozšířením kapacity přístavu Tanga. Rozšíření přepravních kapacit tak nabízí příležitosti pro dodávky v rámci logistických center, které na rozvoj přístavů navazují. Populace Tanzanie se má do roku 2050 zdvojnásobit ze současných 53 mil. osob. Již dnes existuje neuspokojená poptávka po bydlení na úrovni 3 mil. bytů. S růstem populace se bude současná situace ještě dále zhoršovat. Současný růst poptávky po bydlení je odhadován na 200 tis. bytových jednotek. Příležitosti jsou spojeny i s postupující urbanizací, která dosahuje stále úrovně pouhých 30 %, ovšem s ročním růstem přesahujícím 5 %. Další příležitosti jsou spojeny s vládním rozhodnutím přesunout administrativu z Dar es Salaamu do hlavního města Dodomy. V rámci plánů rozvoje města se počítá například s vybudováním nového mezinárodního letiště v nadcházejících pěti letech vzhledem k tomu, že existující letiště není schopno přijímat velká osobní ani nákladní letadla. Další plány pak zahrnují výstavbu

nového národního stadionu, či obchvat města v délce více než 100 km. Pro Tanzanii je důležitý rovněž Tanzania's Water Sector Development Program. V rámci druhé fáze programu, který byl ukončen v roce 2019 bylo investováno více než miliarda USD. Z pohledu příležitostí je pak důležité, že v rámci třetí fáze programu pro roky 2019–2025 má být investována obdobná částka, a to zejména do rozvodných sítí a úpraven vody.

► Perspektivní obor 3

Zdravotnický a farmaceutický průmysl Výdaje na zdravotnictví vykazují růst, na kterém mají aktuálně hlavní podíl donorské příspěvky. Priorita zdravotnictví se však s nástupem současné administrativy odráží i do vládních výdajů. V rámci programu Strengthening Primary Health Care for Results je na rozvoj zdravotnictví do roku 2020 alokována částka ve výši 240 mil. USD. Z této částky půjde 35 % na rozvoj zdravotnického systému, další čtvrtina na prevenci zdraví dětí, zajištění porodnické péče a dostupnost zdravotní péče pro většinu obyvatel, zbylé prostředky je určeno na výživu a zajištění potravinové bezpečnosti. Priorita zdravotnictví se odráží i v navýšení částky alokované pro zdravotnictví z tradičních 7 % na 9,2 %. Dle vládních plánů by se výdaje na zdravotnictví měly do roku 2025 zvýšit až na cílových 15 % výdajů státního rozpočtu. Příležitosti v oblasti zdravotnictví představuje i současný růst spotřeby léčiv na úrovni 35 mil USD, při celkové velikosti trhu 490 USD. 95 % léčiv na tanzanském trhu při tom pochází z dovozu.

► Perspektivní obor 4

Zemědělský a potravinářský průmysl Nejdůležitější sektor ekonomiky, který vytváří čtvrtinu HDP země, zajišťuje 85 % vývozu a zaměstnává 80 % pracovní síly; vláda vydává na rozvoj zemědělství 7 % svého rozpočtu; růst sektoru je dán zejména produkcí základních komodit (kukuřice, kasava). Nový plán rozvoje sektoru však počítá s navýšením výdajů na rozvoj sektoru zemědělství na 10 % celkových výdajů státního rozpočtu, a to do konce roku 2025. Předpokládá se intenzifikace pěstování základních komodit pomocí jak aplikace hnojiv a použití strojového zařízení, tak v případě zpracování potravinářské produkce, mlékárenství a nápojů. Vládní strategie rozvoje zemědělství zdůrazňuje nutnost zavedení mechanizace do zemědělství, jako nezbytné podmínky pro zvýšení výkonnosti zemědělství. V současnosti však pouze 1 % farmářů používá traktorovou mechanizaci. Investoři jsou tak vyzýváni k budování strojně traktorových stanic, které by byly schopny za úplatu nabízet potřebnou techniku pro potřeby tanzanských farmářů. Nabídka technologií musí počítat se specifickými potřebami tanzanského zemědělství, které se často potýká s obdobím sucha. Boj se suchem je rovněž vládní prioritou. Z 2,3 mil ha zemědělské půdy, která má vysoce vhodné podmínky k zavlažování, je pouze 50 % zavlažováno. Dodávky zavlažovacích systémů tak představují další příležitost pro české firmy.

4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

V obchodním styku je možno se v Tanzanii setkat s představiteli různých komunit, které mají specifické znaky při obchodních jednáních. Tyto vyplývají z rozdílných kulturních tradic i mentality partnerů. Většina obchodních partnerů se často přizpůsobuje ve svém jednání a vystupování chování bývalé koloniální země.

4.2 Oslovení

Jak oslovit obchodní partnery?

Při obchodních jednáních je dáována přednost neformálnímu přístupu. Výjimkou jsou státní instituce, kde je nutno dávat dostatečně najevo s kým a na jaké úrovni je jednáno. Ojedinele se může stát, že je jednáno s lidmi, kteří očekávají titulování. Jde o absolventy evropských, ale i amerických technických univerzit, kteří si v rozporu s anglickými zvyklostmi na vizitkách uvádějí titul "Eng.". V těchto případech se doporučuje při oslovování tento titul používat. V případě, že partnerem je např. poslanec, předchází jménu titul "Honourable". Je třeba si rovněž uvědomit, zda je Váš produkt či služba uplatnitelná na tanzanském trhu. Trh je zde z 90 % čistě proimportní a většina věcí se dováží ze zahraničí. Je důležité mít na paměti, že trh je velmi citlivý na cenu. Hodně zboží se dováží z Číny a Indie. Konkurovat těmto výrobcům cenou není přirozeně možné. Ani bohatší střední třída neupřednostňuje bohužel kvalitu před cenou. Situaci ještě komplikuje zahraniční rozvojová spolupráce, v rámci které se zboží dodává formou darů. Před oslovením partnerů je proto vhodné se obrátit na ZÚ a ověřit perspektivu zboží na trhu. Je totiž možné, že začnete obchodní jednání, jejichž cílem na straně tanzanského partnera bude jen udělat si výlet do Evropy.

4.3 Obchodní schůzka

Jak sjednat obchodní schůzku a jak probíhá (lokace a čas schůzky /kancelář, restaurace; oběd, večeře/, vizitky, dárky atd.)? Na jednání s tanzanskými partnery je nutno se připravit stejně svědomitě a přistupovat k nim stejně jako k jednání s partnery v západní Evropě. Prezentace proto musí být jasná, srozumitelná a přesvědčivá. Tanzanci neradi čtou mezi řádky, proto je třeba hovořit konkrétně a přímo k věci. Je rovněž potřeba si být vědom toho, že to, „dohodnuté“ ustanovení je ze strany tanzanských partnerů vnímáno jako „předběžné dohodnutí“. Na druhou stranu od evropských partnerů je očekáváno přesné plnění ujednání. Tato „asymetrie“ do velké míry znesnadňuje realizaci kontraktů v Tanzanii. Rovněž vnímání času v Tanzanii je značně originální. Zejména jednání na úřadech a ministerstvech se odehrávají zcela chaoticky a není tak možné plánovat časový harmonogram. Potvrzení schůzky na ministerstvu se dozvíte obvykle pár hodin dopředu, ale určitě ne třeba s týdenním předstihem. Ani potvrzení schůzky neznamená, že se schůzka skutečně uskuteční a nebude přesunuta o několik dní. V případě služební cesty je nutné počítat s dostatečnou časovou rezervou, obrnit se trpělivostí a být flexibilní. Používání vizitek je běžné, Tanzanci používají rádi kvalitní papír i velice barevný tisk. Evropan nesmí být zaskočen tím, že emailová adresa třeba i náměstka ministra je na serveru Yahoo nebo Googlu. Je to dáno nespolehlivostí IT sítě státní správy, ale i soukromých firem. Tanzanci mají velmi rádi ceremonie a obřadnosti, na oficiálních jednáních je tanzanská strana zastoupena početným sborem. Dárek je velice vhodný a může napomoci lepší komunikaci. Jednání (minimálně ta úvodní) jsou vedena v kancelářských prostorech.

Co českého obchodníka při jednání nejvíce překvapí?

Nepodléhejte prvním dojmům, zejména ne těm založeným na zažitých klišé a mediálních obrazech „chudé Afriky“. Jedním z charakteristických

prvků subsaharské oblasti je značná propast mezi společenskými vrstvami. Řada Tanzanců, kteří zastávají vyšší posty ve státní správě či ve vedení soukromých subjektů, pochází ze společensky úspěšně etablovaných, často vlivných a finančně dobře zajištěných rodin. Proto bývají absolventy či mají akademické tituly z jedné či více prestižních světových univerzit. Afričané si obecně cení dosažení vysokého společenského statusu, což ti úspěšní často demonstrují nápadným důrazem na okázalost a materiální sebe prezentaci. Je dobré partnera oslovovat titulem např. pane doktore, pane řediteli.

Jací jsou tanzanští obchodníci? Tanzanští partneři bývají obvykle na jednání připraveni, především mají dobrou znalost o cenách konkurence. Představu o českých výrobcích však příliš jasnou nemají. Proto je žádoucí vyzdvihnout kvalitu vlastního zboží a od samého počátku eliminovat jakékoliv srovnávání s čínským ekvivalentem poukázáním na skutečnost, že čínské zboží se nedá v žádných parametrech s evropským zbožím srovnávat. Tanzanci dobře vědí, že Čína do Afriky vyváží zboží podřadné kvality a proto není od věci na tuto skutečnost poukázat. Při vzájemných rozhovorech je třeba být vnímavý, otevřený, být připraven na neobvyklá řešení, nepovyšovat se ani neponižovat, pružně držet svůj standard.

Je vyjednávání s místními obchodníky jiné, ztěžují ho kulturní/náboženské/etnické odlišnosti?

Při jednání s Tanzanci neexistují zásadní kulturní odlišnosti od evropských zvyklostí. Ženy jsou respektovány jako obchodní partneři, je zde řada ministryň a podnikatelek. Na druhé straně se velmi dbá na ceremonie. V afrických partnerech je hluboce zakořeněna úcta ke stáří a cit k hierarchii. Proto může být dobré, aby byl součástí obchodní delegace i služebně starší kolega. Jak nakládají tanzanští obchodníci s časem v rámci obchodního jednání? Na schůzku je třeba dorazit přesně, ale nečekat automaticky totéž od africké strany. Je nutno být flexibilní, počítat s případnými prostoji a zdržením při plánování. V případě zdržení protistrany je nejlépe věc přejít a soustředit se na obsah jednání. V Africe panuje konsensuální způsob vyjednávání. To znamená, že protistrany mluví a mluví, až se vzájemně domluví či umluví. Proto je třeba mít v záloze časový prostor na více schůzek. Při jednáních v Evropě je dochvilnost Tanzanců „nepatrně“ lepší. Tanzanský partner má obecně na vše dostatek času, od evropských partnerů je však vyžadována okamžitá reakce na všechny požadavky. I zde platí zvláštní „asymetrie“ vztahů.

Jak nakládají tanzanští obchodníci s emocemi v rámci obchodního jednání?

Tanzanci jsou v průměru o něco lépe vybaveni emoční inteligencí a empatií, než bývá běžné u Evropanů: svého partnera často „přečtou“ dříve než on je a zjištěných slabin neváhají využít. S emocemi přítom aktivně pracují. Je to dáno tím, že velká část movitých Tanzanců buď v Evropě přímo studovalo, nebo má v Evropě při nejmenším řadu příbuzných. Znalost Evropanů je tak na jejich straně vyšší, než je tomu obráceně.

Existují nějaké teritoriální rozdíly v obchodních jednáních uvnitř země?

Z pohledu teritoriálního žádná lokální specifika směrem k jednání s evropskými partnery neexistují. Je vhodné resp. obvyklé nabízet při obchodních jednáních alkohol?

V úvodních fázích jednání se alkohol nepodává. Konzumace alkoholu je vhodná až při pracovní večeři či při pracovním obědě. Jak se obléci na pracovní jednání? Důležitý je první dojem a zevnější úprava. Zámocní Tanzanci chodí velmi dobře upraveni, pro ně je vnější zjev vizitkou a podle toho budou posuzovat i vás. Zde platí, že šaty dělají člověka. Na obchodní schůzku se oblečte formálně, nejlépe oblek (vzhledem ke klimatu nemusí být nezbytně tmavý), kravata je nutná pouze při jednáních na vyšší úrovni v rámci státní správy. Bylo by škoda zanechat špatný dojem i přes třeba výbornou obchodní nabídku. Oblečení a vizáž určité nepodceňovat.

Jak by měl vypadat ideální jednací tým (počet členů, věkové a genderové složení týmu, šéf týmu)?

Je zde kladen důraz na postavení a senioritu. Čím výše v hierarchii postavený obchodní partner, tím lépe. Lépe nadhodnotit svoji pozici ve firmě než podcenit. V afrických partnerech je hluboce zakořeněna úcta ke stáří a cit k hierarchii. Proto může být dobré, aby byl součástí obchodní delegace i služebně starší kolega.

Je obvyklé obchodního partnera pozvat domů, resp. být pozván domů? Pokud ano, co je při takové návštěvě obvyklé, co čekat?

V Tanzanii nebývá zvykem zvat svého zahraničního obchodního partnera domů. Ve výjimečných případech po navázání dlouhodobého obchodního vztahu však k takovému pozvání může dojít. V takovém případě je zvykem přinést partnerovi malý dárek (značkové víno, drahý alkohol, květinu obchodní partnerce nebo manželce obchodního partnera).

4.4 Komunikace

Je důležité vzít si s sebou tlumočníka? Schopnost dohovorit se anglicky je dostatečná. Je potřeba si zvyknout na místní dialekt.

Jak je to s jazykovou vybaveností? Obyvatelstvo ovládá částečně angličtinu.

Existují nějaká komunikační tabu? Zachování tváře je pro Tanzance nesmírně důležité. Při jednáních je proto potřeba dávat pozor, aby se tanzanský protějšek nedostal do trapné situace a dbát na určitou taktnost, citlivost a zdrženlivost. Obecně platí, že je vhodné se vyhnout etnickým a národnostním tématům.

Jak nejlépe komunikovat (osobně, e-mail, telefon atd.)? Určitě osobní jednání. Obchod se zde neuzavírá po emailu či telefonu, pokud se partneři dlouhodobě neznají. Je nutné nejdříve vybudovat osobní důvěru. Na druhou stranu je třeba věnovat pozornost tomu, jak se svět změnil v době po Covidu. Covid ukázal i Tanzancům, že řadu věcí je možné efektivněji řešit elektronickou komunikací.

4.5 Doporučení

Co byste doporučili podnikatelům, kteří se do Tanzanie chystají?

Základní zásady při jednání s tanzanskými partnery, jejichž respektování napomůže prosazení obchodního záměru:

- Kontaktovat ZÚ Nairobi, které vám může poskytnout aktuální informace, poradit s obchodním případem, ověřit realnost obchodní nabídky, poskytnout asistenci
- Navázat s partnerem osobní vztah (zjistit jeho záliby, pozvat jej do ČR, zde se mu řádně věnovat). Je ovšem potřeba zvážit, zda existuje na straně partnera skutečný zájem. Není neobvyklé, že spíše než o obchod má „potencionální partner“ zájem o návštěvu Evropy. Na druhou stranu věrohodného partnera návštěva ČR přesvědčí o úspěšnosti ČR a tedy i výrobků z ČR pocházejících.
- Vždy se usmívat, být zdvořilí a příjemní.
- Nestěžovat si kvůli maličkostem.
- Kritiku udělat nepřímo a vyhnout se konfrontaci.
- Nikdy nedávat najevo rozčilení – hrozí ztráta respektu partnera.
- Nesnažit se očividně o získání výhody před partnerem – je třeba být kooperativní a spolupracovat. Jedna vyhraná bitva může někdy prohrát válku.
- Nespěchat. Pozvolné jednání od obecných věcí ke konkrétním pomůže partnerovi lépe se vyznat v návrzích. Jednání však nesmí být ani rozvláčná a musí mít předem stanovený cíl.
- Počítat s průtahy – zakalkulovat je do programu i do ceny.
- Dobře připravit projekt a být v argumentaci konkrétní.
- Vždy počítat s tím, že bude vyžadována sleva. S tím je nutno počítat v prvotním návrhu ceny. Sleva však nemůže být přemrštěná. Cenový faktor je na místním trhu rozhodující a je často fatální pro dodavatele kvalitního (a tedy dražšího) zboží.

4.6 Státní svátky

- 1. leden New Year's Day
- 12. leden Zanzibar Revolution Day
- 7. dubna The Sheikh Abeid Karume Day
- 1. květen Labour Day
- 3. srpna Nane Nane (Farmers' Day)
- 14. říjen Mwalimu Nyerere Day
- 9. prosinec Independence Day
- 25. prosinec Christmas Day
- 26. prosinec Boxing Day

Pohyblivé svátky

Good Friday , Easter Monday ,

Eid al-Fitr (konec ramadanu) , Eid al-Adha

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

Základní nařízení upravující podmínky pro dovoz a vývoz v Tanzanii je regionální zákon přijatý Východoafrickým zákonodárným shromážděním, the East African Community Customs Management Act, 2004 (EACCMA) tj. Celní sazebník Východoafrické společnosti z roku 2004. Tanzanský průměrný tarif MFN činí 16 %. Zemědělské produkty čelí větším překážkám (22 %) ve srovnání s nezemědělskými produkty (14 %). Jako člen EAC (Východoafrické společnosti) se Tanzanie rovněž účastnila jednání o komplexní regionální dohodě o hospodářském partnerství s EU. Tanzania Bureau Of Standards je odpovědná za normy a řízení kvality a za zajištění jejich uplatňování při dovozu.

Technické předpisy jsou vyvíjeny několika ministerstvy. Podle WTO Trade Policy Review bylo 530 tanzanských norem harmonizováno s normami EAC. Zákon o hospodářské soutěži zakazuje horizontální a vertikální dohody mezi podniky, pokud cílem, účinkem nebo pravděpodobným účinkem dohody je výrazně zabránit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž. Na druhou stranu za povolené se považují dohody v případě, že jejich předmět, účinek nebo pravděpodobný účinek znatelně nebrání, neomezuje nebo narušuje hospodářskou soutěž a pokud žádná ze stran dohody nemá dominantní postavení.

Pro tyto dohody platí že:

- kombinované tržní podíly stran dohody nemají tržní podíl vyšší než 35 %; nebo
- žádná ze stran dohody není v přímé konkurenci. Kartelové jednání (jako je stanovení cen a tajné nabídkové řízení) je zakázáno zákonem o hospodářské soutěži.

Zákon o hospodářské soutěži zakazuje rovněž zneužívání dominantního postavení na trhu. Každá osoba, která se dopustí přestupku podle zákona o hospodářské soutěži musí uhradit pokutu ve výši maximálně 10 %, avšak nejméně 5% svého ročního obrátu v Tanzanii. Pokud je právnická osoba obviněna z trestného činu podle Zákona o hospodářské soutěži je každá fyzická osoba, která v době spáchání trestného činu byla ředitelem v dané společnosti trestně odpovědná, pokud neprokáže, že se na porušování zákona nepodílela a ani o něm nevěděla.

Tanzanie neuplatňuje devizovou kontrolu. Místní měna je volně směnitelná.

Pokud jde o pravidla převodních cen, transakce mezi spřízněnými společnostmi musí být uzavřeny za tržních podmínek.

Následující společnosti jsou považovány za spřízněné:

- jedna ze společností se přímo nebo nepřímo účastní správy, kontroly nebo má kapitálový podíl ve druhé společnosti; nebo
- třetí osoba se přímo nebo nepřímo účastní řízení, kontroly nebo má kapitálový podíl kapitál jak v obou společnostech

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Zákon o investicích v Tanzanii upravuje investice v Tanzanii. Vládou zřízené jednotné kontaktní místo pro investory (TIC) funguje jako místo pro koordinaci, podporu a usnadnění investic v Tanzanii. Registrace u TIC není povinná, ale zahraniční investor, který zamýšlí investovat v Tanzanii, je oprávněn požádat TIC o certifikát k čerpání pobídek, pokud se mimo jiné chystá investovat alespoň 500 000 USD nebo ekvivalent v jakékoli měně.

Pobídky zahrnují:

- počáteční investiční příspěvek ve výši 50% nákladů na některá zařízení;
- 10leté daňové prázdny a další pobídky poskytované investorům v exportních zónách (EPZ);

Investoři v odvětví nerostů a ropy se nemohou zaregistrovat u TIC, ale ustanovení tanzanského investičního zákona týkající se ochrany investic, zaručující repatriace zisků a výnosy z prodeje společnosti se vztahují i na tyto podniky.

Všichni daňoví poplatníci se musí zaregistrovat u TRA (daňová správa) a získat identifikační číslo daňového poplatníka do 15 dnů od zahájení podnikání v Tanzanii. Každý zaměstnavatel v soukromém sektoru se musí zaregistrovat u NSSF (Fond národního sociálního pojištění). U fondu musí být zaregistrovaný rovněž každý zaměstnanec. Každý zaměstnavatel je navíc povinen se registrovat u WCF (Fond kompenzace zaměstnanců), jakmile začne přijímat personál.

Zahraniční společnosti mohou využívat k podnikání v Tanzanii tyto právnických osob:

- veřejná obchodní společnost (akciová společnost);
- společnost s ručením omezeným
- registrovaná pobočka zahraniční společnosti.

Společnosti jsou povinny registrovat se u Business Registrations and Licensing Agency (BRELA). Dokončení registrace trvá přibližně jeden měsíc od předložení všech požadovaných dokumentů.

V případě zájmu české fyzické nebo právnické osoby o zřízení kanceláře, reprezentace nebo společného podniku v Tanzanii lze doporučit obrátit se na státní agenturu, Tanzania Investment Center (TIC), která je schopna sdělit aktuální podmínky pro realizaci investičního záměru.

5.3 Marketing a komunikace

Požadavky na marketing jsou zpravidla domlouvány s příslušným místním zástupcem, který často žádá finanční podporu pro zavedení určitého výrobku na trh. Aspekt propagace jako takový, stejně jako jeho forma, která se neodlišuje od formy běžné ve vyspělých státech, jsou ze strany českých exportérů často podceňovány. Propagaci na místě nelze provádět bez anglických a svahilských prospektů a technických popisů. U spotřebního zboží, ale i u některého zařízení je obvyklá propagace v médiích, zejména v tisku.

Úroveň veletrhů se však nedá s úrovní „standardních“ mezinárodních veletrhů srovnat. Tanzanské „mezinárodní“ veletrhy jsou tak mezinárodní pouze svým názvem. Z tohoto důvodu není účast na veletrzích v Tanzanii doporučována. S potenciálními partnery je jednodušší se setkat na příslušném mezinárodním veletrhu na Blízkém východě, jež jsou tanzanskými firmami v roli návštěvníků výstav často navštěvovány.

Z oblasti digitální propagace je vhodné mít svou FB stránku. Řada tanzanských firem využívá ke své propagaci výhradně FB a ani nemá vlastní webové stránky.

Realizaci propagační kampaně je nutné hlídat. Není neobvyklé, že místní partner využívá tyto prostředky zcela neúčelně a k vlastnímu obohacení.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Tanzanie je stejně jako celá řada rozvojových členem WTO. Ochrana duševního vlastnictví je i tak na legislativní úrovni minimální, ještě horší je její praktické uplatňování. Ohroženi jsou především dodavatelé anglosaského show-businessu, hrozbu ale limituje velmi omezená koupěschopnost obyvatelstva, pro které jsou už i čisté nosiče dat a přehrávací zařízení nedostupné. Další skupinou, ve které by se mohly omezeně objevit i české firmy, jsou výrobci softwaru. Kopírování se týká ovšem hlavně spotřebního a zábavného softwaru.

Následující mezinárodní dohody mají v Tanzanii právní platnost:

- African Regional Intellectual Property Organization (Banjul Protocol)
- Harare Protocol
- Nice Union
- Paris Convention for the Protection of Industrial Property
- Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights
- World Intellectual Property Organization

Pro oblast ochranné známky je počítáno s ustanoveními pro ochranu:

- servisní značky;
- známky série;
- barvy nebo kombinaci barevných značek;
- přidružené značky;
- certifikační značky;
- kolektivní známky

5.5 Trh veřejných zakázek

Veřejné zakázky se zásadně zadávají formou tendrů. Jako první krok zejména v případě tendrů na stavební práce nebo konzultační činnosti bývá předkvalifikace a registrace zájemců, kteří, pokud jsou vyhodnoceni pro daný účel jako vhodní, jsou poté oslovováni již přímo formou zaslání tendrových podmínek. Tendry jsou zveřejňovány v denním tisku. Termíny pro podávání nabídek bývají však velmi krátké, takže reálnou nadějí na úspěch mají většinou pouze ty firmy, které jsou v místě přímo fyzicky přítomny, nebo které zde mají své zástupce.

Formální systém a právní rámec v rámci tendrů je stanoveno zákonem o the Public Procurement Act (PPA), z roku 2004 a nařízeními, která PPA doplňují. Zákon o veřejných zakázkách (PPA) zřídil Úřad pro veřejné zakázky „The Public Procurement Regulatory Authority (PPRA)“ jako hlavní regulační orgán pro veřejné zakázky a nakládání s veřejným majetkem v Tanzanii.

Novely zákona o PPA přinesly změny, na základě kterých došlo k posílení role PPRA při výkonu jejího regulačního mandátu.

Kontakt na PPA:

HEAD OFFICE The Chief Executive Officer Public Procurement Regulatory Authority PSPF

Dodoma Plaza, 9th Floor, Jakaya Kikwete Road, PO. Box 2865 Dodoma - Tanzania.

Tel: +255 (0)26 296 3854

email: ceo@ppra.go.tz

V případě tendrů, které jsou financovány některými bankami nebo agenturami, kde ČR není členem (např. African Development Bank), je nutno, aby český dodavatel využil pro svou nabídku firmu sídlící v zemi, která je členskou zemí dané banky či agentury.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Tanzanský právní systém je založen na statute law doplněné o common law, customary law a aspekty islámského práva.

V případě sporu mezi zahraničním investorem a vládou ve vztahu k registrovanému investoru má být vynaloženo úsilí k urovnání sporu jednáním o smírném urovnání sporu. Pokud spor není urovnán jednáním, může být předložen k arbitráži.

Nový zákon zřídil v Tanzanii Arbitrážní centrum s cílem vedení a řízení arbitráže v Tanzanii v souladu s pravidly rozhodčího řízení

Mezinárodního střediska pro řešení investičních sporů.

· Obchodní soud, v rámci Vrchního soudu Tanzanie, je určen výlučně pro rychlé řešení obchodních sporů. ·V případě sporů týkajících se přírodních zdrojů (těžba minerálů a ropy), vláda zakázala, v souladu s tanzanským Zákonem o přírodním bohatství a zdrojích předložení sporů zahraničním soudům . V souladu s tímto zákonem platí na spory týkající se přírodních zdrojů pouze tanzanské zákony a spory musí být vyřešeny pouze prostřednictvím tanzanských fór pro řešení sporů.

Tanzanie přijala v rámci řešení mezinárodních sporů následující mezinárodní konvence a dohody:

- Convention on the Settlement of Investment Disputes (ICSID Convention)
- United Nations Commission on International Trade Law (“UNCITRAL”)
- United Nations Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Award (New York Convention)

V případě mezinárodního obchodu s Tanzanií je vhodné používat neodvolatelný dokumentární akreditiv, otevřený u renomované banky. Při menších zakázkách u nových odběratelů není neobvyklý plat předem.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

1. VÍZA, PODMÍNKY VSTUPU DO ZEMĚ

O tanzanské vízum za účelem obchodu, turistiky nebo návštěvy je možno požádat dvěma způsoby: 1. online podáním elektronické žádosti z webové stránky <https://eservices.immigration.go.tz/visa> 2. na letištích i pozemních hraničních přechodech (vydává se pouze vízum na 1 vstup; úředník pasové kontroly může požádat o předložení zpáteční letenky) Poplatek za podání žádosti o jednorázové turistické vízum s platností do 90 dnů pro občany ČR je 50 USD. Poplatek za podání žádosti o vízum pro několikanásobný vstup pro občany ČR je 100 USD. Jednotlivé pobyty s tímto typem víza nesmějí být delší než 90 dní. Žádosti o online víza (e-visa) se platí elektronicky (kreditní kartou). Při podání žádosti o vízum na hraničním přechodu je třeba platbu provést v US dolarech v hotovosti (tj. není nabízena možnost úhrady poplatku kreditní kartou). Po zpracování je schválené online vízum zasláno na e-mail žadatele. Žadatel si musí před cestou vytisknout jak schválené oznámení o udělení víza (Approved Visa Grant Notice), tak dopis o žádosti o vízum (Visa Application Notification letter). Tyto dokumenty je třeba předat tanzanské imigrační kontrole při příjezdu do země spolu s vyplněným formulářem prohlášení o vstupu do Tanzanie (Tanzania Entry Arrival Declaration Form) a stejným pasem, který byl použit pro podání žádosti o vízum. Všeobecně se doporučuje získat před cestou do Tanzanie online vízum, protože zajišťuje na hranici poměrně rychlé odbavení. Podání žádosti o vízum na letišti nebo pozemním hraničním přechodu bývá často spojené s dlouhým čekáním. Online vízum se vydává jako vízum pro jednorázový vstup s dobou platnosti 30 dní. Online víza lze použít na všech třech tanzanských mezinárodních letištích (Julius Nyerere International Airport - Dar es Salaam; Kilimanjaro International Airport - Arusha / Moshi, Abeid Amani Karume International Airport, Zanzibar – Stonetown) a na nejméně frekventovanějších pozemních hraničních přechodech (Namanga – mezi Nairobi a tanzanským městem Arusha; Tunduma / Nakonde – na hlavní silnici mezi Dar es Salaamem a hlavním městem Zambie Lusakou). Velvyslanectví Tanzanie akreditované pro ČR žádosti o víza nepřijímá a pouze odkazuje na elektronickou žádost.

Podrobné informace k tanzanským vízům viz stránky Imigračního odboru Ministerstva vnitra Tanzanie Neoficiální podrobné informace ke získání tanzanského víza: <https://www.onlinevisa.com/visa-policy/tanzania/> S ohledem na časté dotazy veřejnosti zdůrazňujeme, že Velvyslanectví ČR v Nairobi se nijak neúčastní řízení k vydání tanzanských víz. Případné dotazy doporučujeme adresovat buď tanzanskému velvyslanectví v Berlíně (e-mail: consular.berlin@nje.go.tz) nebo Hlavnímu komisaři imigračních služeb Tanzanie (The Principal Commissioner of Immigration Services, e-mail admini@immigration.go.tz nebo consular@immigration.go.tz) Pevninská část Tanzanie i Zanzibar mají společnou vízovou politiku, tj. vízum platí pro celé území Sjediněné republiky Tanzanie. Při vstupu do země není třeba prokazovat zajištění finančních prostředků pro pobyt. Při příletu do země z jiných afrických destinací (i v případě tranzitu přes africká letiště, např. při letech z Evropy přes Addis Abebu) či jiných zdravotně rizikových oblastí je vyžadováno předložení mezinárodního očkovacího průkazu s očkováním proti žluté zimnici. Doklad o očkování může být ve výjimečných případech vyžadován i od cestujících z jiných destinací. Mezinárodní očkovací průkaz s očkováním proti žluté zimnici je při hraniční kontrole vyžadován i při příjezdu po silnici či použití lodní dopravy. Podmínky vstupu do Tanzanie během pandemie covid-19 se poměrně často mění, pro aktuální informace doporučujeme navštívit stránky ZÚ Nairobi https://www.mzv.cz/nairobi/cz/viza_a_konzularni_informace/tanzanie_aktualni_podminky_vstupu_do.html

Vstup do země 1. letecky přes mezinárodní letiště (Julius Nyerere International Airport - Dar es Salaam; Kilimanjaro International Airport - Arusha / Moshi, Abeid Amani Karume International Airport, Zanzibar – Stonetown) 2. pozemní dopravou z Keni, Zambie, Malawi a Mosambiku (cesta z Burundi se z bezpečnostních důvodů nedoporučuje) 3. lodí přes námořní přístavy v Dar es Salaamu, v Tanze, na Zanzibaru

nebo na ostrově Pemba. Použití lodní dopravy po jezerech (Viktoriino jezero, jezero Tanganyika, jezero Malawi) se vzhledem ke katastrofálnímu technickému stavu trajektů a častým haváriím důrazně nedoporučuje. V posledních letech došlo k několika tragickým nehodám trajektů provozujících dopravu mezi pevninou a ostrovy Zanzibar a Pemba.

2. DOPRAVA VE MĚSTECH Doporučujeme sjednat jízdu u autorizované taxislužby (případně služby typu Uber) a nevyužívat veřejnou dopravu (mikrobusy či autobusy), a to z bezpečnostních i hygienických důvodů. Mimořádně vysokou opatrnost doporučujeme při cestách z mezinárodního letiště v Dar es Salaamu, na němž se pohybují osoby nabízející taxislužbu, které pracují pro kriminální skupiny. Za bezpečný transport z letiště lze považovat vozy taxi vybavené systémem GPS, například toho typu, jaké provozuje firma Uber. Optimální je dohodnout ubytování v kvalitním hotelu, který nabízí i dopravu z letiště vlastním mikrobusem (airport shuttle). Pohyb pěšky po velkých tanzanských městech představuje značné bezpečnostní riziko a nelze ho doporučit. V žádném případě se nedoporučuje po městech chodit pěšky po setmění.

3. AUTOPŮČOVNY K zapůjčení auta jsou běžné následující požadavky: - Platný řidičský průkaz - Složení zálohy dle typu auta - Kopie pasu - Podepsat smlouvu V Tanzanii má pobočku velká mezinárodní autopůjčovna Europcar (viz <http://www.europcar.co.tz/>). V provozu je také velké množství místních autopůjčoven, jejichž kvalita a spolehlivost nemusí být na evropské úrovni (stejně jako technický stav nabízených aut). Obecně není možné doporučit zapůjčení auta bez řidiče, a to z důvodů mimořádně hustého provozu ve městech a na hlavních tazích, nebezpečnému způsobu jízdy místních řidičů (zvláště řidičů veřejné dopravy), často katastrofálnímu technickému stavu vozidel i silnic a v neposlední řadě kvůli jednostrannému řízení. Velké problémy a nepřijemná zdržení mohou nastat i v případě poruchy zapůjčeného auta. Zapůjčení auta s řidičem je možné dohodnout např. v hotelu nebo s cestovní kanceláří. Při cestách mimo velká města doporučujeme vždy zapůjčení terénního vozu s řidičem.

4. HOTELY A UBYTOVÁNÍ K ubytování v Tanzanii doporučujeme stejně jako v ostatních zemích východní Afriky využít vždy kvalitní hotely patřící do známých světových hotelových řetězců, případně místní hotely s nejlepšími referencemi. Je potřeba počítat s tím, že doporučené ubytování je drahé. Týká se to jak ubytování v hlavním městě, tak ubytování při cestách mimo něj, tedy především ve městech Dar es Salaam, Dodoma, Mwanza, Arusha či Stone Town. Totéž platí pro ubytování na pobřeží a při cestování v národních parcích Tanzanie.

Dar es Salaam

1. Four Points by Sheraton Dar es Salaam New Africa Adresa: Azikiwe Street Dar Es Salaam TZ, 9314 web: <https://www.newafricahotel.com/> Telefon: +255 (0) 677 023 236 Cena: od 90 USD / osobu a noc v jednolůžkovém pokoji 2. Hyatt Regency Dar Es Salaam - The Kilimanjaro Hotel 24 Kivukoni Front, P. O. Box 9574, Dar es Salaam Tel.: +255 (0) 764 70 1234 web: <https://www.hyatt.com/hyatt-regency/dar-es-salaam> Cena: od 260 USD / osobu a noc v jednolůžkovém pokoji 3. Dar es Salaam Serena Hotel Ohio Street P. O. BOX 791 Dar es Salaam E-mail: daressalaam@serenahotels.com E-mail: reservations.daressalaam@serenahotels.com web: <https://www.serenahotels.com/> Tel: +255 (0) 22 2212500 Cena: od 200 USD / osobu a noc v jednolůžkovém pokoji 4. Golden Tulip Dar City Center Jamhuri Street P. O. Box 22353, Dar es Salaam web: <https://dar-city-center.goldentulip.com/> E-mail: info@goldentuliparcitycenter.com Tel.: +255 (0) 22 212 9351 Cena: od 220 USD / osobu a noc v jednolůžkovém pokoji 5. Protea Hotel by Marriott, Oyster Bay Corner of Haile Selassie and Ali Hassan Mwinyi Rd, Dar es Salaam web: <https://www.marriott.com/> Tel.: +255 22 266 6665 Cena: od 130 USD / osobu a noc v jednolůžkovém pokoji

ARUSHA

1. Four Points by Sheraton Arusha, The Arusha Hotel web: <https://www.hrs.com/en/hotel/the-arusha/a-258604/> Adresa: Fire Road, Clocktower Roundabout, Plot 2, Arusha 23100 Telefon: +255 (0) 27 297 7777 Cena: 250 USD / osobu a noc v jednolůžkovém pokoji 2. Mt Meru Hotel Arusha Adresa: Taveta Road Sekei Area Arusha, 2673 Telefon: +255 27 297 0256 web: <https://www.mountmeruhotel.co.tz> Cena: 210 USD / osobu a noc v jednolůžkovém pokoji

STONE TOWN, ZANZIBAR

Stone Town Antonio Garden Kajificheni Street, 3567, Stone Town Tel.: +255 788 514 703 web: <https://www.antoniohotel.com/>

DODOMA

1. New Dodoma Hotel Adresa: Keeka Rd, Dodoma Tel.: +255 26 232 1641 web: www.newdodomahotel.co.tz Cena: od 55 USD za osobu a noc v jednolůžkovém pokoji 2. La Stanar Hotel Dodoma Adresa: Sechelela Tambuka Reli street, Plot 20/3, Dodoma 9999 Telefon: +255 743 742 552 Cena: od 45 USD za osobu a noc v jednolůžkovém pokoji

MWANZA

1. Hotel Tilapia Mwanza Telefon: +255 28 250 0617 web: <https://hoteltilapia.wixsite.com/tilapia-def> Cena: od 125 USD za osobu a noc v jednolůžkovém pokoji 2. New Mwanza Hotel Adresa: Posta Street, Mwanza Telefon: +255 28 250 1070 web: www.newmwanzahotel.com Cena: od 130 USD za osobu a noc v jednolůžkovém pokoji

3. Wag Hill Lodge Adresa: Nyegezi, Luchelele Mwanza Telefon: +255 627 565 410, +255 627 565 442 web: www.waghill.co.tz Cena: od 70 USD za osobu a noc v jednolůžkovém pokoji

5. SPECIFIKA, BEZPEČNOSTNÍ SITUACE, DOPORUČENÍ

Terorismus Extrémisté napojení na islámskou teroristickou skupinu aš-Šabáb se sídlem v Somálsku představují hrozbu v celém regionu východní Afriky a jsou považováni za aktivní i v Tanzanii. Nebezpečí teroristických útoků v Tanzanii je proto poměrně velké. Přestože od r. 1998 (al- Káida, útok na velvyslanectví USA v Dar es Salaamu) se v zemi neodehrál žádný velký teroristický útok, došlo k řadě incidentů menšího rozsahu. V říjnu 2020 byla napadena vesnice Kitaya poblíž hranic s Mosambikem, útok provedli islámští extrémisté operující ze severního Mosambiku hlásící se k Islámskému státu. Většina útoků se zaměřuje na místní bezpečnostní síly, i když vyloučené nejsou ani útoky na západní zájmy. Mnoho incidentů v Tanzanii je však nejasného původu, pachatelé mohli být i členové zločineckých gangů. Mezi potenciální cíle útoků patří místa navštěvovaná cizinci. Buďte vždy ostražití, zejména v přeplněných oblastech a na veřejných místech, jako jsou kostely a mešity, dopravní uzly, hotely, obchodní centra, restaurace a bary, a během velkých shromáždění, jako jsou sportovní nebo náboženské akce. Oblasti, do nichž se nedoporučuje cestovat Nedoporučujeme cestovat do oblastí, která sousedí s mosambickou provincií Cabo Delgado. Důvodem je vysoké bezpečnostní riziko teroristických útoků a únosů, jejichž pachatelé jsou islamistické extremistické skupiny napojené na Islámský stát. Útok v této oblasti v říjnu 2020 spáchala 300-členná teroristická skupina, která přešla slabě hlídanou tanzansko – mosambickou hranici. Vyhněte se oblasti u hranic s Konžskou demokratickou republikou, kde hrozí riziko od ozbrojených povstaleckých skupin přecházejících z druhé strany hranice.

Necestujte do pohraniční oblasti s Burundi a Rwandou, kde nejsou nijak výjimečná ozbrojená přepadení a únosy aut. Politická situace, bezpečnost, kriminalita Politická situace je na většině území Tanzanie stabilní. Všeobecné volby konané 28. října 2020 proběhly převážně pokojně. Bez incidentů proběhlo i předání moci po náhlém úmrtí prezidenta Johna Pombe Magufuliho v březnu r. 2021. Vyhněte se všem demonstracím a shromážděním. Byly zaznamenány případy, že demonstrace a politická shromáždění v Tanzanii se staly násilnými a vedly k úmrtím, a to zvláště na ostrovech Zanzibar a Pemba. Policie může při rozhánění davu použít slzný plyn a / nebo ostrou municí. Sledujte místní i mezinárodní sdělovací prostředky a pokud se dozvíte o protestech v okolí, snažte se ihned oblast opustit. Z bezpečnostního hlediska je pro turisty a návštěvníky největším problémem vysoká míra kriminality. Přestože je většina návštěv Tanzanie bezproblémová, zvyšuje se počet násilných a ozbrojených incidentů. Zprávy z velvyslanectví sídlících v Dar es Salaamu zmiňují oběti přepadení (oblíbená metoda je např. vytrhávání kabelek a tašek z jedoucích motocyklů), ozbrojených loupeží a vloupání do bytů, domů a rekreačních objektů po celé zemi. V Dar es Salaamu byly zaznamenány případy únosů cizinců; oběti byly okradeny, resp. pod hrozbou násilí nuceny vybírat hotovost z bankomatů a zajišťovat svým únoscům hotovostní převody až do výše 5 000 EUR prostřednictvím Western Union. Jsou zaznamenány i případy únosů turistů, kdy únosci požadovali, aby příbuzní či známí obětí platili ze zahraničí vysoké výkupné za jejich propuštění. Únosům a loupežným přepadením zpravidla předcházelo použití náhodného vozu (údajně) taxislužby či kontakt s osobami, kteří se cizincům snaží nabízet a prodávat různé zboží, resp. náhle se "spřátelit". Mimořádně vysokou opatrnost doporučujeme při cestách z mezinárodního letiště v Dar es Salaamu, na němž se pohybují osoby nabízející taxislužbu, které pracují pro kriminální skupiny.

Za bezpečný transport z letiště lze považovat vozy taxi vybavené systémem GPS, například toho typu, jaké provozuje firma Uber, či minibusy sjednané renomovanými hotely. Rizikovými místy jsou trhy a jakákoli místa s většími shluky lidí (např. autobusová nádraží), která navštěvují cizinci a která přirozeně přitahují kapsáře. Nenavštěvujte chudinské čtvrti (slumy). Vyvarujte se viditelného nošení velkého množství hotovosti nebo cenných předmětů včetně drahých šperků, hodinek, fotoaparátů a mobilních telefonů. Na oslovení od pouličních obchodníků a žebračků (a to včetně dětí, které mohou být členy nečekaně nebezpečných dětských gangů) je nutné nereagovat a dané místo co nejrychleji opustit. Cestovní pas nechte v hotelovém trezoru, s sebou noste pouze jeho fotokopii. Pokud jste napadeni, nebraňte se. Pokud nesete tašku, je bezpečnější ji držet volně za rukojeť nebo nechat viset z ramene než připevnit si ji popruhem přes hrudník. Oběťmi zlodějů, kteří strhávají kabelky a tašky, se stávají chodci i cyklisté. Nepoužívejte nelicencované taxíky. Pokud je to možné, měli byste si zařídit taxi prostřednictvím oficiálního zařízení, například hotelu. Vyhněte se chůzi a běhu o samotě, zejména v izolovaných oblastech a na plážích. Ve velkých městech se doporučuje nevycházet na ulici po setmění, při večerních návratech z restaurace je nutné mít předem domluvený odvoz nebo si nechat zavolat prověřené taxi. Ve městech je třeba neustále sledovat situaci kolem sebe, v davu si pokud možno udržovat větší odstup a důsledně se vyhýbat větším skupinám lidí. Zvláštní opatrnost doporučujeme na místech navštěvovaných turisty a členy mezinárodní komunity. V Dar es Salaamu patří ke zvláště rizikovým oblastem centrum města, autobusové nádraží Ubungu a poloostrov Masaki / Oyster Bay, zejména na Coco Beach a podél Toure Drive.

Na Zanzibaru dochází k bezpečnostním incidentům ve městě Stone Town a v hotelech a na oblíbených turistických plážích po celém ostrově. Pokud potřebujete kontaktovat pohotovostní službu (policie, zdravotní záchranná služba), vytočte číslo 112 a požádejte o pohotovostní službu, kterou požadujete. Praxe ovšem ukazuje, že tísňová linka ne vždy fungují. V případě hlášení přepadení na policejní stanici je třeba pečlivě pročíst policejní protokol, zda jsou v něm události popsány tak, jak k nim skutečně došlo. Bezpečnost v silniční dopravě Při cestách autem (též taxi) ve městech vždy zamykejte všechny dveře a zavírejte okna. Ke krádežím z aut a taxíků často dochází během stání v běžném provozu (při čekání na křižovatkách či v kolonách). Nenechávejte cennosti ve vozidlech. Pokud vás zastaví ozbrojený zločinec, nebraňte se. Při řízení vozidla je třeba dbát zvýšené pozornosti; nehodovost je velmi vysoká. Dopravní nehody s účastí vozidel veřejné dopravy jsou časté. Nedoporučuje se cestovat autem po setmění mimo město. Auta jezdí často neosvětlená či zůstávají bez jakékoli výstrahy a osvětlení odstavena v jízdním pruhu. Značné riziko představují časté neosvětlené motocykly a jízdní kola, jakož i pohyb velkého množství chodců kolem vozovky. Na venkově je běžný výskyt hospodářských zvířat na silnici. Velmi nepříjemné je i všeobecně rozšířené používání dálkových světel protijedoucími řidiči. Veřejné dopravní prostředky (zejména mikrobusy) jsou technicky zanedbané a jejich řidiči velmi bezohlední. Jejich použití se nedoporučuje z bezpečnostních i hygienických důvodů. Většina silnic mimo hlavní tahy není v dobrém stavu, asfaltový povrch je často poškozený. Běžné jsou nezpevněné komunikace, z nichž mnohé jsou zejména v období dešťů jen velmi obtížně sjízdné. Nebezpečí jízdy po silnicích zvyšuje mimořádně

silný provoz většinou technicky značně zanedbaných vozidel, včetně těžké nákladní tranzitní dopravy. Místní provoz se návštěvníkům jeví jako krajně chaotický.

Při cestách je nezbytné neustále sledovat situaci kolem sebe a udržovat větší odstup od ostatních vozidel. Řidič musí být připraven na řízení na levé straně silnice, na nepřítomnost dopravního značení (dopravní značky i směrůvky) a především na velmi volný výklad pravidel silničního provozu. Je proto důležité věnovat pozornost očnímu kontaktu řidičů a gestikulaci. V případě nehody (a to včetně srážky s chodcem či cyklistou), která umožňuje pokračovat v jízdě, se doporučuje nezastavovat a dojet k nejbližší policejní stanici; v opačném případě se doporučuje pokud možno neopouštět vozidlo (může jít o účelově spáchanou dopravní nehodu s cílem přepadení) a telefonicky informovat policii (pohotovostní čísla: 112 nebo 999). Po setmění se nedoporučuje pokračovat v jízdě, na trase je vždy třeba mít předem zajištěno ubytování. Cestování autem do odlehlejších oblastí Tanzanie se doporučuje v doprovodu nejméně jednoho dalšího auta kvůli bezpečnosti, nebezpečí uvíznutí nebo možným poruchám. Místní zvyky a tradice Velkou část obyvatelstva tvoří muslimové, především v pobřežních oblastech a na ostrovech Zanzibar a Pemba. Doporučujeme se proto oblékat konzervativně a respektovat místní obyčeje. Ženám se nedoporučuje mimo turistická letoviště nosit šortky a oblečení bez rukávů (např. ve městě Stone Town na Zanzibaru). Homosexualita je společenské tabu. V současné době je ilegální a může být trestána vysokými pokutami a trestem odnětí svobody.

Další (měna, platební karty, voda, elektřina) Tanzanský šilink (TZS) je volně směnitelný při příjezdu a omezeně směnitelný při odjezdu ze země (je nutno se prokázat stvrzenkou o dříve provedené směně). Nejvhodnější měnou pro směnu je americký dolar, velké směnární akceptují i EUR. Je vhodné mít k dispozici platební kartu pojištěnou proti neoprávněnému výběru a s omezeným limitem a při ubytování v hotelech nižší a střední třídy je vhodné platební kartu pokud možno vůbec nepoužívat. Ve velkých městech jsou k dostání běžné potraviny. Voda z vodovodního řádu není pitná (resp. často vůbec neteče); doporučujeme používat výhradně balenou vodu, která je v obchodech běžně dostupná. V Tanzanii je elektrická síť na 220 V, používán je britský typ zásuvek (ploché kolíky), je proto třeba se vybavit adaptérem (běžně k dostání v místě). Zejména v období dešťů je nutno počítat s poměrně častými výpadky elektrického proudu, vůči nimž jsou hotely lepší kvality chráněny agregáty. Obecně platí, že napětí v zásuvkách vykazuje výkyvy, je proto vhodné chránit citlivější elektrické přístroje ochranou proti přepětí (surge protector – dá se pořídit v místě).

6. SPOJENÍ MEZI LETIŠTĚM / NÁDRAŽÍM A CENTREM MĚSTA

Ideální spojení z mezinárodního letiště v Dar es Salaamu do centra je vozem taxislužby nebo minibusem sjednaným v rámci objednávky ubytování v renomovaném hotelu. Z bezpečnostních důvodů doporučujeme sjednat jízdu u přepážky autorizované taxislužby přímo v budově letiště (případně službou Uber) a nevyužívat služeb řidičů čekajících v letištní budově nebo před ní. Veřejnou dopravu zásadně nedoporučujeme z bezpečnostních i hygienických důvodů. Mezinárodní letiště je 11 km od centra města, cestovní čas dosahuje dle hustoty provozu 20 minut až 1 hodinu. Hlavní nádraží v Dar es Salaamu je přímo v centru města.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Zahraniční pracovníci pracující v Tanzanii musí být držiteli platného pracovního povolení vydaného Úřadem pro práci a povolení k pobytu, které spadá pod Ředitelství imigračních služeb nebo platného osvědčení udělující výjimku.

Pracovní povolení je platné po dobu dvou let a lze jej prodloužit celková platnost i po obnovení nesmí přesáhnout pět let.

The Non-Citizens (Employment Regulation) Act z roku 2015, umožňuje investorovi, jehož investice má významný přínos pro tanzanskou ekonomiku prodloužit dobu platnosti pracovního povolení na deset let.

Každý zahraniční podnik, který získal povolení k zahraniční investici v rámci Tanzanského investičního zákona z roku 1997, má nárok na počáteční automatickou kvótu zahraničních zaměstnanců do pěti osob. Jakákoliv žádost o další povolení se podává na TIC, které po konzultaci s imigračním oddělením povoluje zaměstnání dalších osob, které jsou považovány za nezbytné s přihlédnutím k dostupnosti kvalifikovaných Tanzanců, složitosti využívaných technologií atd.

Zaměstnavatelé cizích státních příslušníků musí předložit plán nástupnictví, který určí, kdy pozici zaujímající zahraničním zaměstnancem zaujme tanzanský občan

Místní zaměstnání vs. vyslání Pokud jde o tanzanské pracovní předpisy, může být zaměstnanec dočasně přidělen do Tanzanie. V tomto případě není zákonný požadavek pro místní ani zahraniční zaměstnance být zaměstnán místním subjektem. Z pohledu tanzanské imigrační legislativy je však zaměstnání u místního zaměstnavatele předpokladem pro podání žádosti o pracovní povolení.

Smlouvy na dobu určitou Smlouvy na dobu určitou lze uzavírat se zaměstnanci na konkrétní úkoly a konkrétní dobu trvání. Tyto smlouvy jsou ukončeny po uplynutí doby jejich platnosti, pokud nedojde k obnovení dohody mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Zákon zachází se smlouvami na dobu určitou na podobném základě jako s dlouhodobými smlouvami. Ukončení smlouvy před uplynutím doby platnosti, pokud není stanoveno v zákoně, lze označit jako nezákonné z pohledu tanzanského pracovního práva.

Odměna za práci Nemá vyžadováno, aby byla odměna za práci vyplácena v místní měně, nicméně mzdové účetnictví musí být vedeno v tanzanských šilincích.

Tanzanské zdravotnická zařízení mohou většinou poskytovat pouze základní lékařské služby; v budovách často chybí základní potřeby, jako je tekoucí voda a elektřina. Zdravotnická zařízení často nemají dostatek personálu k provozování centra. Složitější léčebné a diagnostické metody, jako jsou MRI a CAT skeny, navíc nejsou dostupné. Závažnější nemoci, jako je rakovina, mrtvice a srdeční choroby, mohou být v zemi obtížně léčitelné. Obecná chirurgie je k dispozici, ale s nedostatkem lékařů může čekací doba trvat týdny až měsíce. Cizinci pracující v Tanzanii by si měli před příjezdem do Tanzanie zakoupit mezinárodní zdravotní pojištění. Dále se důrazně doporučuje, aby cizinci měli takové pojištění, které pokryje náklady na nouzovou evakuaci a přepravu. V případě, že dojde k vážnému zranění, mohou náklady na dopravu do nejbližšího zdravotnického střediska mimo Tanzanii stát až desítky tisíc USD.

5.9 Veletrhy a akce

Úroveň veletrhů se nedá s úrovní „standardních“ mezinárodních veletrhů srovnat. Tanzanské „mezinárodní“ veletrhy jsou tak mezinárodní pouze svým názvem. Z tohoto důvodu není účast na veletrzích v Tanzanii doporučována. S potencionálními partnery je jednodušší se setkat na příslušném mezinárodním veletrhu například na Blízkém východě, jež jsou tanzanskými firmami v roli návštěvníků výstav navštěvovány.

6 Kontakty

Podkapitoly:

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

S ohledem na skutečnost, že ČR nemá v Tanzanii rezidentní zastupitelský úřad ani honorární konzulát, jsou níže uvedeny kontakty na Velvyslanectví České republiky v Nairobi, které má diplomatickou a konzulární působnost pro Tanzanii. Honorární konzulát ČR v Tanzanii byl uzavřen dne 20. února 2019. Pan John Chaggama od tohoto data nevykonává funkci honorárního konzula ČR v Tanzanii, tj. nemá žádné oprávnění jednat jménem ČR s tanzanskými úřady, poskytovat českým občanům či cestovním kancelářím informace o situaci v Tanzanii, o platných zákonech a předpisech apod., zprostředkovávat českým občanům jednání v jakékoli záležitosti či vydání jakýchkoli dokladů.

V záležitostech týkajících se Tanzanie kontaktujte Velvyslanectví České republiky v Nairobi. Tende Drive 745, P.O.Box 25639, 00603 Lavington, Nairobi, Kenya

Telefon 00254 774 420 460

E-mail: nairobi@embassy.mzv.cz web: www.mzv.cz/nairobi

Vedoucí úřadu: Mgr. Martin Klepetko, mimořádný a zplnomocněný velvyslanec

Časový posun: +1 hod v době letního času, +2 hod v době zimního času

Provozní hodiny úřadu: pondělí - pátek 08.30 - 12.00, 12.30 - 17.00

Nouzová telefonní linka Velvyslanectví ČR v Nairobi (číslo +254 726 489 626) funguje pouze mimo pracovní dobu velvyslanectví a je určena výhradně občanům ČR v nouzi či ohrožení života či zdraví.

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

1. Policie (Tanzania Police Force) Telefonní čísla pro veřejnost – pomoc v nouzi 112 nebo 999 Letiště +255 (0) 222 844 010 Central Station +255 (0) 222 117 362 Oyster Bay Station +255 (0) 222 667 322 Selander Station +255 (0) 222 120 818 dopravní policie města Dar es Salaam +255 (0) 222 111 747

2. Hasiči (Fire Department) Hlavní pohotovostní číslo: 112 (nelze zaručit, že číslo funguje na celém území Tanzanie) Další pohotovostní číslo: Tel: +255 (0) 652 356 406

3. Zdravotnická záchranná služba a lékařská pohotovost (Ambulance / Emergency Medical Services) 112 114 (nelze zaručit, že čísla fungují na celém území Tanzanie) I když se jedná o oficiální čísla tísňových linek v Tanzanii, v současnosti v žádném oblasti Tanzanie není k dispozici veřejná záchranná služba. Je proto nutné zajistit si dopravu v případě tísně u soukromého dopravce.

Většina soukromých společností působí pouze ve větších centrech, jako jsou Dar es Salaam a Arusha.

Knight Support Emergency Ambulance Tel. +255 (0) 222 618 612/3/4/6 pohotovostní mobilní čísla +255 (0) 754 777 100 nebo +255 (0) 784 555 911 letecká záchranná služba +255 (0) 755 911 911 nebo +255 (0) 787 555 150

Dar Es Salaam Flying Doctors Tel. +255 (0) 787 747 464

Arusha Medivac Air Ambulance Service Tel. +255 (0) 767 996 996 Tel. +255 (0) 683 996 996 T

he Aga Khan Hospital, Dar es Salaam Tel.: +255 222 115 151 Tel.: +255 222 115 153

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Office of the President web: <https://www.ikulu.go.tz/> E-mail: press@ikulu.go.tz nebo ze stránky <https://www.ikulu.go.tz/contactus>

Office of the Vice-President web: <https://www.vpo.go.tz/> E-mail: ps@vpo.go.tz

Office of the Prime Minister web: <http://www.pmo.go.tz/> E-mail: ps@pmo.go.tz

Portál tanzanské vlády <https://www.tanzania.go.tz/>

1. Ministry of Agriculture web: <https://www.kilimo.go.tz/> E-mail: ps@kilimo.go.tz

2. Ministry for Communications and ICT web: <http://www.mawasiliano.go.tz/> E-mail: ps@mawasiliano.go.tz

3. Ministry of Constitutional and Legal Affairs web: <https://www.sheria.go.tz/> E-mail: barua@sheria.go.tz E-mail: km@sheria.go.tz

4. Ministry for Defence and National Service web: <http://www.modans.go.tz/> E-mail: ps@modans.go.tz

5. Ministry for Education, Science, Technology and Vocational Training web: <http://www.moe.go.tz/> E-mail: info@moe.go.tz nebo ze stránky http://www.moe.go.tz/en/contact_us

6. Ministry for Energy web: <https://www.nishati.go.tz/> E-mail: ps@nishati.go.tz

7. Ministry for Finance and Planning web: <http://www.mof.go.tz/> E-mail ze stránky <https://mof.go.tz/index.php/contact>

8. Minister for Foreign Affairs and East African Cooperation web: <http://www.foreign.go.tz/> E-mail: nje@nje.go.tz E-mail: dodoma@nje.go.tz

9. Ministry for Health, Community Development, Gender, the Elderly, and Children web: <http://www.mcdbg.go.tz/> E-mail: ps@mcdbg.go.tz

10. Ministry for Industry and Trade web: <http://www.mit.go.tz/> E-mail: barua@mit.go.tz

11. Ministry for Information, Culture, Arts, and Sports web: www.habari.go.tz E-mail: km@habari.go.tz

12. Ministry for Lands, Housing, and Human Settlements web: <http://www.lands.go.tz/> E-mail: ps@lands.go.tz nebo ze stránky <https://www.lands.go.tz/feedbacks/create>

13. Ministry for Livestock and Fisheries web: <http://www.mifugouvuvi.go.tz/> E-mail: ps-mlfd@mifugo.go.tz

14. Ministry for Minerals web: www.madini.go.tz E-mail: ps@madini.go.tz

15. Ministry for Natural Resources and Tourism web: <http://www.mnrt.go.tz/> E-mail: ps@maliasili.go.tz E-mail: ps@mnrt.go.tz

16. Ministry for Water and Irrigation web: <http://www.maji.go.tz/> E-mail: wmm@mowi.go.tz

17. Ministry for Works and Transport web: <http://www.mow.go.tz/> E-mail: ps@mow.go.tz E-mail: km@uchukuzi.go.tz nebo ze stránky <https://www.mwt.go.tz/contactus>

18. Ministry of Home Affairs web: <https://www.moha.go.tz/>